

SADRŽAJ

1. ANESTEZIJA, MEDICINSKE, PRAVNE I ETIČKE POSTAVKE	1
1.1. Uvod	1
1.2. Izbor anestezije	1
1.3. Pravni aspekt anestezije	1
1.4. Obavijesni pristanak (pristanak obaviještenog)	2
2. POVIJEST ANESTEZIOLOGIJE	4
2.1. Otkrića anestetika, analgetika i drugih lijekova koji se koriste pri anesteziji	4
2.2. Povijest hrvatske anesteziologije	5
3. PREGLED BOLESNIKA PRIJE ANESTEZIJE	7
3.1. Uvod	7
3.2. Podatci o lijekovima koje bolesnik uzima (lijek, doza, koliko dugo i reakcije na lijekove)	7
3.3. Prijeoperacijski razgovor i fizikalni pregled po sustavima	8
3.4. ASA klasifikacija	9
3.5. Premedikacija prije anestezije	9
4. LOKALNI ANESTETICI	15
4.1. Lokalni anestetici	15
4.2. Temeljna podjela lokalnih anestetika	16
5. REGIONALNA I LOKALNA ANESTEZIJA	18
5.1. Uvod	18
5.2. Lokalni anestetici	18
5.3. Regionalna i lokalna anestezija	18
5.4. Površinska anestezija	20
5.5. Infiltracijska anestezija	21
5.6. Interkostalni blok	21
5.7. Regionalna anestezija	22
5.8. Intravenska regionalna anestezija (Bierov blok)	22
5.9. Subarahnoidalna, epiduralna i kaudalna anestezija	23
5.10. Neželjene reakcije	25
6. INHALACIJSKI I INTRAVENSKI ANESTETICI	28
6.1. Uvodna razmatranja	28
6.2. Inhalacijski anestetici	28
6.2.1. MAC – minimalna alveolarna koncentracija	29
6.2.2. Prikaz pojedinih inhalacijskih anestetika	29
6.2.3. Djelovanje inhalacijskih anestetika na organske sustave	30
6.3. Intravenski anestetici	31
6.3.1. Definicija i uvodne napomene	31
6.3.2. Povijest – intravenska anestezija	31
6.3.3. Intravenski anestetici i njihovi učinci na kardiovaskularni i respiracijski sustav	32
6.3.4. Prikaz pojedinih intravenskih anestetika	32
6.3.5. Intravenski anestetici – zaključak	36
7. NEUROMIŠIĆNI RELAKSANSI	37
7.1. Uvod	37
7.2. Povijest	37
7.3.1. Depolarizirajući blok	38
7.3.2. Nedepolarizirajući blok	39
7.3.3. Reverzija neuromuskularne blokade	39
7.4. Prikaz pojedinih lijekova	40
7.4.1. Sukcinitil-kolin (suksametonij)	40
7.4.2. Nedepolarizirajući relaksansi	40

7.5. Klinička uporaba relaksansa	41
7.5.1. Doziranje za endotrahealnu intubaciju	41
7.5.2. Tehnika brze indukcije (»pun želudac«)	41
7.5.3. Autonomni učinci relaksansa	41
7.5.4. Reverzija (otklanjanje) neuromuskularne blokade	41
7.5.5. Monitoring neuromuskularne relaksacije	42
8. ANALGETICI	43
8.1. Neopioidni analgetici	43
8.2. Nesteroidni protuupalni lijekovi (NSAIL)	45
8.3. Narkotički lijekovi (opijati i opiodi)	49
9. OPĆA ANESTEZIJA	61
9.1. Uvod	61
9.2. Opća anestezija – mehanizam djelovanja	61
9.3. Osiguranje ventilacije tijekom opće anestezije	61
9.4. Opća anestezija – indikacije i komplikacije	62
9.5. Važnost monitoringa tijekom opće anestezije	62
10. MONITORING UGROŽENOG BOLESNIKA	63
10.1. Uvodne napomene	63
10.2. Monitoring	63
10.3. Monitoring krvno-žilnog sustava	63
10.3.1. Elektrokardiografija	63
10.3.2. Mjerenje krvnog tlaka	64
10.3.3. Mjerenje središnjeg venskog tlaka (SVT)	64
10.3.4. Kateterizacija plućne arterije	65
10.3.5. Doppler ehokardiografija	65
10.3.6. Monitoring tkivne perfuzije	65
10.4. Monitoring dišnog sustava	65
10.4.1. Auskultacija pomoću stetoskop	65
10.4.2. Pulsna oksimetrija	65
10.4.3. Monitoring CO ₂ – kapnografija	66
10.4.4. Transkutano mjerenje plinova u krvi	66
10.4.5. Nadzor dišne mehanike	66
10.5. Monitoring živčanog sustava	66
10.5.1. GCS – <i>Glasgow coma score</i>	66
10.5.2. Neurološki status	66
10.5.3. Intrakranijski tlak	66
10.5.4. Elektroencefalografija EEG	66
10.5.5. Evocirani potencijali	67
10.5.6. Moždani krvni protok	67
10.5.7. Monitoring moždane oksigenacij	67
10.6. Laboratorijski nadzor	67
10.7. Ostali nadzor	67
10.7.1. Temperatura	67
10.7.2. Diureza	67
10.7.3. Prisutnost peristaltike	67
11. PRISTUP ŽIVOTNO UGROŽENOM BOLESNIKU	68
11.1. Važnost sustavnog pristupa kod životno ugroženoga bolesnika	68
11.2. Životno ugroženi bolesnik u jedinici intenzivnoga liječenja	71
12. OŽIVLJAVANJE ODRASLIH	72
12.1. Uzroci i patofiziologija srčanog zastoja i zastoja disanja	72
12.2. Klinička slika (dijagnoza) zastoja krvotok i disanja	73
12.3. Liječenje srčanog zastoja	73
12.3.1. Postupci oživljavanja	74
12.4. Temeljno održavanje života odraslih	86
12.5. Napredno održavanje života odraslih	87
12.5.1. Važnost praćenja srčanog ritma	87

12.5.2. Vrste aritmija značajne za oživljavanje	87
12.5.2.1. Arestne aritmije	88
12.5.2.2. Periarrestne aritmije	90
12.6. Lijekovi u oživljavanju	91
12.6.1. Putovi primjene lijekova za reanimaciju	91
12.6.2. Najvažniji lijekovi u oživljavanju	94
12.7. Kad prestati oživljavati	99
12.8. Kada ne započinjati oživljavanje	100
13. AKUTNI KORONARNI SINDROM	101
13.1. Uvod	101
13.2. Epidemiologija	101
13.3. Dijagnoza	102
13.3.1. Simptomim i znaci	102
13.3.2. 12 kanalni EKG zapis	102
13.3.3. Laboratorijske pretrage u AKS-u	103
13.3.4. Ehokardiografija u AKS-u	104
13.4. Liječenje akutnog koronarnog sindroma	105
13.4.1. Neposredni postupak	105
13.4.2. Daljni postupak u bolesnika sa AKS	106
14. PLUĆNA EMBOLIJA	107
14.1. Definicija	107
14.2. Epidemiologija	107
14.3. Čimbenici rizika	107
14.4. Patofiziologija	107
14.5. Klinička slika	108
14.5.1. Procjena težine plućne embolije	108
14.5.2. Dijagnoza	108
14.5.3. Radiološka dijagnostika	108
14.5.4. Laboratorijska dijagnostika	109
14.6. Liječenje	109
14.6.1. Kardiocirkulacijska i respiracijska potpora:	109
14.6.2. Reperfuzijsko liječenje	110
15. ŠOK ILI TJELESNI URUŠAJ	111
15.1. Definicija	111
15.2. Patofiziologija	111
15.3. Epidemiologija	111
15.4. Dijagnoza šoka:	112
15.5. Klinička slika	112
15.6. Liječenje	113
15.7. Anafilaktički šok, vidi poglavlje 16.	113
16. ANAFILAKSIJA I ANAFILAKTIČKI ŠOK	115
16.1. Uvodne napomene	115
16.2. Definicija	115
16.3. Patofiziologija	115
16.4. Prognoza	116
16.5. Klinička slika	116
16.6. Dijagnoza	116
16.7. Liječenje	116
16.8. Prevencija alergijskih reakcija	117
16.9. Lijekovi za antišok terapiju	118
17. OTROVANJA	119
17.1. Uvod i epidemiologija	119
17.2. Opće smjernice za tretiranje otrovanih prije prijema u bolnicu	119
17.3. Dijagnoza otrovanja	120
17.4. Antidoti	120

17.5. Specifična otrovanja	120
18. ZATAJIVANJE DISANJA I OSNOVE TRANSPORTNE STROJNE VENTILACIJA	128
18.1. Fiziologija disanja	128
18.1.1. Ventilacija pluća – izmjena udisaja i izdisaja.	128
18.1.2. Izmjena plinova na respiracijskoj membrani	128
18.1.3. Prijenos plinova krvlju	129
18.2. Zatajivanje disanja	129
18.2.1. Akutno hipoksemično zatajivanje disanja	129
18.2.2. Hiperkapničko zatajivanje disanja.	130
18.3. Liječenje zatajivanja disanja	131
18.4. Transportna strojna ventilacija.	131
18.4.1. Indikacije	131
18.4.2. Strojevi za mehaničku ventilaciju pluća	131
18.4.3. Osnovni tipovi strojnog disanja	133
18.4.4. Načini izvođenja transportne strojne ventilacije	133
18.4.5. Osiguranje dišnog puta za primjenu transportne strojne ventilacije	134
18.4.6. Nadzor disanja u bolesnika na transportnoj strojnoj ventilaciji.	136
19. LIJEČENJE KISIKOM	141
19.1. Uvodna razmatranja	141
19.2. Liječenje kisikom – osnovni pojmovi.	141
19.2.1. Tehnički aspekti primjene kisika	141
19.2.2. Načini dopreme kisika bolesniku	142
19.3. Uporaba kisika u anesteziji.	143
19.4. Komplikacije primjene kisika.	143
19.5. Hiperbarična oksigenacija	144
20. PARENTERALNA I ENTERALNA PREHRANA	145
20.1. Uvodna razmatranja	145
20.2. Definicija	145
20.3. Klinička prehrana – izvori energije.	145
20.4. Koja vrsta prehrane?	145
20.5. Parenteralna prehrana	146
20.6. Enteralna prehrana.	147
20.6.1. Enteralni pripravci	147
20.6.2. Tehnika enteralne prehrane.	147
21. STRUKTURIRANI PRISTUP ZBRINJAVANJU OZBILJNO OZLIJEĐENIH	149
21.1. Uvod	149
21.2. Principi zbrinjavanja ozbiljno ozlijeđenih.	149
21.3. Strukturirani pristup ozlijeđenom	150
21.3.1. Primarni pregled ozlijeđenog	150
21.3.2. Sekundarni pregled.	153
21.3.3. Kontrolni pregledi	155
21.4. »ABC« Procjena i neposredne mjere oživljavanja.	155
21.4.1. Dišni put (A – <i>airway</i>)	155
21.4.2. Disanje (B- <i>Breathing</i>).	156
21.4.3. Cirkulacija (C)	158
22. BOL – LIJEČENJE AKUTNE I KRONIČNE BOLI	160
22.1. Bol	160
22.2. Liječenje boli.	162
22.3. Farmakološko liječenje akutne boli	163
22.3.1. Liječenje poslijeoperacijske boli	163
22.3.2. Liječenje boli u dnevnoj kirurgiji.	165
22.4. Farmakološko liječenje kronične boli	166
22.4.1. Regionalne anestezijske i neuroablativne tehnike	167
22.5. Preporuke za liječenje akutne boli i kroničnih bolnih stanja.	168

23. OZLJEDE ORGANIZMA UZROKOVANE ČIMBENICIMA OKOLIŠA	173
23.1. Utapanje	173
23.1.1. Uvod.	173
23.1.2. Definicija utapanja:	173
23.1.3. Čimbenici rizika:	173
23.1.4. Patofiziologija.	173
23.1.5. Liječenje.	173
23.2. Oštećenja organizma toplinom	177
23.2.1. Hipertermija.	177
23.2.2. Toplotni udar	178
23.3. Opekline	179
23.3.1. Temeljne značajke opeklinske bolesti.	179
23.3.2. Epidemiologija.	180
23.3.3. Prehospitalni postupak	180
23.3.4. Bolničko liječenje.	180
23.4. Ozljede uzrokovane elektricitetom	184
23.4.1. Patofiziologija.	184
23.4.2. Komplikacije.	185
23.4.3. Specifičnosti pri udaru munje	185
23.4.4. Liječenje.	186
23.5. Hipotermija	186
23.5.1. Uvod i definicija.	186
23.5.2. Podjela	186
23.5.3. Učestalost, mortalitet i morbiditet	186
23.5.4. Patofiziologija.	187
23.5.5. Uročnici hipotermije	187
23.6. Ugrizi i ubodi otrovnih životinja	189
23.6.1. Zmijski ugriz	189
23.6.2. Ubod pauka crne udovice	191
24. INFUZIJSKE OTOPINE	192
24.1. Uvodna razmatranja	192
24.2. Kristaloidi	192
24.2.1. Fiziološka otopina, 0,9% NaCl.	192
24.2.2. Balansirane (puferirane) otopine	193
24.2.3. Hipertonične i hipotonične otopine NaCl.	194
24.2.4. Otopine glukoze.	194
24.3. Koloidi.	194
24.3.1. Albumin	195
24.3.2. Poliželatine.	195
24.3.3. Dekstrani	19
24.3.4. HAES	196
24.4. Liječenje infuzijama – noviji koncepti	197
24.5. Zaključci	198
25. JEDINICE INTENZIVNOGA LIJEČENJA	199
25.1. Uvod	199
25.2. Jedinice intenzivnoga liječenja	199
25.2.1. Indikacije za prijam bolesnika u JIL	200
25.2.2. Prostor JIL-a.	201
25.2.3. Oprema u JIL-u	201
25.2.4. Informatička podrška u jedinici intenzivnoga liječenja	201
25.2.5. Osoblje (kadrovi) u JIL-u	202